

ע"פ 20119/05/17 - מחמד עוואד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כבוד השופטים: רפאל יעקובי, אביגדור דורות, חנה מרים לומפ

25 אוקטובר 2017

ע"פ 20119-05-17

המערער מחמד עוואד

ע"י ב"כ עו"ד יעקוב ג'בר

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

ע"י ב"כ עו"ד שגיא אופיר (פ"מ י-ם, פלילי)

פסק דין

א. רקע

1. לפנינו ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט השלום בירושלים בת.פ. 19014-03-15 שניתנו ע"י סגן הנשיא, כב' השופט מ' כדורי (להלן: בית משפט קמא).
2. נגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 31.5.14, בסמוך לשעה 20:00, במהלך אירוע של הסתננות של שוהים בלתי חוקיים דרך פרצה בסמוך למעבר, ביקש מפקד המעבר בשם אסף כהן (להלן: השוטר) מהמערער להזדהות, לאחר שהמערער צעק לעבר המסתננים בשפה הערבית. המערער הציג בפני השוטר את רישיון הנהיגה והאחרון ביקש מהמערער להתלוות אליו למעבר לצורך המשך בדיקתו. לפני כניסתו למעבר, אמר המערער לשוטר "שהוא הולך" וניסה לחזור לכיוון היציאה מהמעבר. השוטר הסביר למערער שהוא אינו יכול לעזוב ובתגובה המערער דחף את השוטר ותפס עם ידיו את ראשו וניסה לסובב אותו.
3. המערער כפר בעובדות כתב האישום. לאחר שנשמעו עדי התביעה ועדי ההגנה הוכרע דינו של המערער ביום 8.9.16 והוא הורשע בעובדות כתב האישום ובעבירה המיוחסת לו, תוך שבית המשפט ציין כי "צעקה כלפי מי שמנסה לבצע עבירה של כניסה לישראל שלא כדין, על מנת שיברח מן השוטרים הפועלים ללכידתו, מהווה הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו". יוער, שבכתב האישום לא צוין תוכן הצעקות, אלא נכתב שהמערער צעק בשפה הערבית. בית משפט קמא, לאחר ששמע את העדים, קבע (בע' 41), כי זה תוכן הדברים שנאמרו.

4. ביום 27.3.17 החליט בית משפט קמא שלא לבטל את הרשעת המערער וגזר עליו שלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים בנוגע לעבירה בה הורשע, קנס בסך 2,000 ש"ח או 20 ימי מאסר תמורתו ושירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות.

5. בדיון בערעור (שהתקיים ביום 15.10.17) ולאחר ששמע את הערות בית המשפט, הסכים ב"כ המערער לוותר על הערעור על הכרעת הדין ולהתמקד בשאלה האם יש להותיר את הרשעת המערער על כנה, אם לאו. בהקשר זה ציין ב"כ המערער כי הוא מסכים שכל שההרשעה תבוטל ובעקבותיה יבוטלו המאסר על תנאי והקנס שהוטלו על המערער, ניתן יהיה להרחיב את היקף שעות השירות לתועלת הציבור שהוטלו על המערער.

6. ב"כ המשיבה הסכים למסגרת הדיונית האמורה, אך לא הסכים לתוצאה המבוקשת.

ב. טענות הצדדים בעניין ביטול ההרשעה

7. מדובר במערער בעל רישיון נהיגה לרכב ציבורי ועל כן טען בא כוחו, הן לפנינו והן לפני בית משפט קמא, כי הרשעתו עלולה לגדוע את מקור פרנסתו. עוד טען ב"כ המערער כי יש להתחשב בהמלצת שירות המבחן, בנסיבות ביצוע העבירה שאינן במדרג חומרה גבוה ובכך שמדובר באירוע חריג לאורח חייו של המערער, שהוא נעדר עבר פלילי ומאז ביצוע העבירה לא נפתחו לו תיקים נוספים. עוד ביקש להתחשב בטענותיו בדבר מחדלי חקירה ואכיפה בררנית. לדידו, כל אלה צריכים להוביל לביטול הרשעת המערער והוא הגיש פסיקה שלטענתו תומכת בתוצאה שהוא עותר לה.

8. ב"כ המשיבה טען כי בית משפט יבטל הרשעה רק במקרים מיוחדים ויוצאי דופן, כאשר נוצר פער בלתי מוסבר בין הפגיעה בנאשם לבין התועלת בהרשעה והאינטרס הציבורי. עוד הוסיף ב"כ המשיבה כי במקרה זה אין כדי להצביע על נזק קונקרטי לשיקומו או לתעסוקתו של המערער ועל כן יש להותיר את ההרשעה על כנה. בהקשר זה ציין ב"כ המשיבה כי דווקא מי שמסיע רכב ציבורי אמור להיות רגיש לנושאי הכניסה לישראל ולכן לא צריך לתת משקל רב לחשש שמא לא יחודש רישונו. כמו כן, נסיבות ביצוע העבירה והמשמעויות הביטחוניות העלולות להיות למעשיו של המערער אינן מאפשרות את ביטול ההרשעה. אשר לטענות ב"כ המערער בדבר אכיפה בררנית ומחדלי חקירה, טענותיו בהקשר זה נדחו בהכרעת הדין ועל כן אין לתת להן משקל. ב"כ המשיבה הוסיף וציין כי בית המשפט התחשב בנסיבותיו האישיות של המערער כאשר הוטל עליו עונש על הצד המתון.

ג. החלטת בית משפט קמא

9. בית משפט קמא נימק את החלטתו להותיר את הרשעת המערער על כנה בהסתמך על ההלכות שנקבעו בר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.85) ובע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (1997). בפסקי דין אלה נקבע שהכלל הוא כי כאשר הוכח שבוצעה עבירה יש להרשיע נאשם. רק

בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה, רשאי בית המשפט לבחון אפשרות של הימנעות מהרשעה וזאת בהתקיים שני תנאים מצטברים. ראשית - על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. שנית - מדובר בסוג עבירה המאפשרת לוותר על ההרשעה בנסיבות המקרה המסוים, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים.

10. בית משפט קמא סבר כי המערער אינו עומד בתנאים שנקבעו, שכן לא שוכנע כי למערער ייגרם נזק אשר עלול לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו. בהקשר זה ציין כי אין די בחשש כללי וערטילאי לכך שתגרם פגיעה בעתידו התעסוקתי של המערער, אלא שיש להצביע על נזק קונקרטי. עוד ציין כי בית המשפט אינו נדרש לתרחישים תיאורטיים אשר אין ודאות שיתממשו בעתיד ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על היתכנותם. בית משפט קמא שקל את העובדה שלנאשם רישיון נהיגה ציבורי והוסיף כי שיקולי הגורמים המקצועיים המוסמכים להחליט בדבר חידוש הרישיון, שונים משיקוליו של בית משפט בבואו להרשיע נאשם או להימנע מהרשעתו וחזקה על גורמים אלה כי יביאו בחשבון את מכלול הנסיבות, ולא יסתפקו אך ורק בקביעה כי הנאשם הורשע.

11. אשר לעבירה ולנסיבותיה הדגיש בית משפט קמא כי חסד עשתה המשיבה עם המערער בכך שלא ייחסה לו עבירה של תקיפת שוטר, אלא הפרעה לשוטר בלבד, שכן המערער דחף את השוטר ותפס בראשו. זאת בנוסף לכך שפגע פגיעה של ממש בערכים של שלטון החוק ובמתן אפשרות למשטרת ישראל לבצע את תפקידה, בעת שקרא קריאה לשוהים הבלתי חוקיים. עוד הוסיף כי המערער לא נטל אחריות למעשיו ולא התאמץ לתקן את תוצאות העבירה.

ד. דיון והכרעה

12. לאחר עיון בהודעת הערעור, בתיק בית משפט קמא ובטיעונים שלפנינו, לא מצאנו כי נפל פגם בהחלטתו של בית משפט קמא להותיר את הרשעת המערער על כנה. בית משפט קמא שקל היטב את מכלול הנתונים והנסיבות ובכלל זה את העובדה שלמערער רישיון נהיגה ציבורי וכי בעתיד יהיה עליו לחדשו ושהרשעתו עלולה להוביל לכך שהרישיון לא יחודש.

13. בבוא בית המשפט לחרוג מהכלל לפיו יש להרשיע בפלילים על בית המשפט לבחון על פי הלכת כתב (ע"פ 2083/96 הנ"ל) הצטברותם של שני תנאים. הראשון, הוא כי סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים לחרוג מהכלל לפיו יש להרשיע נאשם בפלילים, וזאת מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. השני, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. בהקשר זה יוער כי ככל שמדרג העבירה ונסיבותיה חמורים יותר, כך גם על היקף הראיות הנדרשות על מנת לבסס את הטענה לפגיעה חמורה בשיקום להיות משמעותי יותר.

14. בית המשפט העליון קבע בשורה ארוכה של פסקי דין, כי רק בנסיבות יוצאות דופן בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה, ינקוט בית המשפט בחלופה של הטלת ענישה ללא

הרשעה. ההימנעות מן ההרשעה הופכת לקשה יותר ככל שהעבירה חמורה יותר, שכן ניצבת בכל עוצמתה השאלה האם בנסיבות המיוחדות של העניין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי (ראו ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש, פ"ד נ(3) 682 (1996); ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685 (2000) וכן ע"פ 9893/06 אסנת אלון-לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.07)).

15. אף אנו סבורים כדעת בית משפט קמא, כי נסיבות ביצוע העבירה אינן פשוטות, ועל כן רק בנסיבות בהן מוכחת פגיעה קונקרטיה וקשה בשיקומו של נאשם, בית המשפט ישקול את ביטול הרשעתו. המקרה שלפנינו אינו נכנס בגדר נסיבות אלה, שכן - וכפי שנימק בית משפט קמא - כלל לא ברור שתעסוקתו העתידית של המערער תיפגע וכן לא ברור עד כמה להרשעה בדין תהיה השפעה על כך. זאת במיוחד כשבעניינו של המערער אין המדובר במי שמבקש לקבל רישיון נהיגה, אלא במי שכבר מחזיק בו מזה שנים ומבקש לחדשו.

16. כפי שציין בית משפט קמא, מדובר בעניין שבשיקול דעת הרשויות, כאשר שיקוליהן שונים משיקולי בית משפט. בהקשר זה יוער, כי חזקה על הרשויות, שבבואן לדון בשאלת חידוש רישיונו של המערער, תשקולנה את נסיבות ביצוע העבירה, את לקיחת האחריות בעת הדיון לפני מותב זה ואת העובדה שמדובר במעידתו היחידה של המערער, אשר התרחשה לפני כשלוש שנים וחצי.

17. אשר לטענותיו של ב"כ המערער בדבר הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית ובשאלת מחדלי החקירה, לא מצאנו כי יש ליתן להן משקל, לנוכח קביעותיו המבוססות היטב של בית משפט קמא במסגרת הכרעת הדין.

18. **כפועל יוצא מן האמור בפרק זה של פסק הדין ובסעיפים 5-6 דלעיל, הערעור כולו נדחה.**

ניתן בהעדר הצדדים היום, ה' בחשון תשע"ח, 25 באוקטובר 2017.

המזכירות מתבקשת לשלוח את פסק הדין אל באי כח הצדדים.

רפאל יעקובי, שופט אביגדור דורות, שופט חנה מרים לומפ, שופטת